

IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS
UAB „UKMERGĖS ŠILUMA“
2017-09-07 Nr. 353

UAB „Ukmergės šiluma“ (toliau – Įmonė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (toliau – Korupcijos prevencijos įstatymas), Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ (toliau – Tvarka), 7 punktu, atsižvelgdama į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas, patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl valstybės ar savivaldybių įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2016-05-31 rašte Nr. 4-01-4376 „Dėl Ukmergės rajono savivaldybės korupcijos rizikos analizės“ nurodytas rekomendacijas bei pasiūlymus, atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės ir veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir vertinimą Įmonėje.

Nustatant ir vertinant korupcijos tikimybę Įmonėje ir Įmonės veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo vadovaujama Ukmergės rajono savivaldybės 2015-2017 m. Korupcijos prevencijos programa, patvirtinta Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. 7-246, atlikta Įmonės veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė analizė, peržiūrėti atitinkamai vertinamą sritį reglamentuojantys Įmonės vidaus dokumentai.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Įmonėje analizuotas laikotarpis - 2016 metai.

UAB „Ukmergės šiluma“ yra įmonė teikianti šilumos energijos gamybos bei karšto vandens tiekimo paslaugas Ukmergės miesto ir rajono gyventojams. Kita bendrovės veikla – atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimas bei pastatų vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūra. 99,98 procento įmonės akcijų valdo Ukmergės rajono savivaldybė, kitas 129 akcijas (0,02 procento) valdo 20 fizinių asmenų, kurie darbo teisiniais santykiais nėra susiję su UAB „Ukmergės šiluma“.

Vertinant Įmonės veiklą ir analizuojant minėtą laikotarpį vadovautasi Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsniu, Tvarkos 6 punkte ir Rekomendacijų 8 punkte nurodytais kriterijais.

Įmonės veiklos sritys, kuriose yra korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinamos pagal šiuos Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnyje ir Rekomendacijų numatytus kriterijus:

- 1) padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika;
- 2) daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;
- 3) anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.

Siekiant visapusiškai įvertinti situaciją ir nustatyti galimus korupcijos rizikos veiksnius, papildomai įvertinta, ar:

- 1) yra buvę bandymų, pažeidžiant teisės aktų nustatytą tvarką, paveikti Įmonės darbuotojus ar jų priimamus sprendimus;
- 2) išaiškinta korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų kitose panašias funkcijas atliekančiose valstybės ar savivaldybės įmonėse;
- 3) priimami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia interesanto nauda;
- 4) nustatyti galiojančios tvarkos normų pažeidimai (pavyzdžiui, skirstant biudžeto lėšas, teikiant užsakymus bei priimant kitus sprendimus);
- 5) Valstybės kontrolė, Seimo kontrolieriai arba kitos kontrolės ar priežiūros institucijos nustatė šios įmonės veiklos pažeidimų;

- 6) gauta kitos informacijos apie įmonės veikloje egzistuojančias korupcijos apraiškas (gyventojų skundai ir pareiškimai, visuomenės informavimo priemonių pateikiama bei kita informacija).

Vertinant Įmonės veiklos sritis, kuriose yra didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo naudojamos valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų priedu „Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo klausimynas“.

Atlikus Įmonės veiklos sričių analizę (Priedas Nr. 1), sudarytas veiklos sričių sąrašas, kuriose korupcijos pasireiškimo tikimybė yra didelė:

- 1) Viešųjų pirkimų vykdymas.

Viešųjų pirkimų vykdymas

Remiantis Korupcijos prevencijos įstatymu, Įmonės vykdomų viešųjų pirkimų sritis yra priskiriama prie sričių, kurios korupcijos pasireiškimo tikimybės yra didelės. Pagrindinis vidaus teisės aktas reglamentuojantis viešųjų pirkimų vykdymą Įmonėje vertinamuoju laikotarpiu yra Supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės, patvirtintos 2015 m. spalio 20 d. Įmonės direktoriaus įsakymu Nr. 46. Šis teisės aktas numato detalių viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių asmenų sąrašą, numato jų teises ir pareigas, atsakomybę. Taip išskaidoma tiek atsakomybė už konkrečių funkcijų vykdymą, tiek diskrecijos teisės priimančios konkrečius sprendimus, paskirstymas.

Pats viešojo pirkimo procesas yra suskaidytas į etapus, kiekvieno etapo organizavimas, vykdymas ir vykdymo kontrolė yra reglamentuojama minėtomis taisyklėmis. Įmonėje viešuosius pirkimus organizuoti ir atlikti gali trys subjektai: pirkimų iniciatorius ar pirkimų organizatorius kai įmonės vadovas jiems paveda atlikti viešuosius pirkimus, arba Viešojo pirkimo komisija (toliau – Komisija). Pirkimų iniciatorius bei organizatorius gali vykdyti tik mažos vertės viešuosius pirkimus, gavę rašytinį Įmonės direktoriaus pavedimą. Pirkimų organizatoriaus funkcijos yra apribojamos kitų procese veikiančių subjektų (pirkimų iniciatoriaus, asmens, atsakingo už sutarčių sudarymo, vykdymo ir vykdymo kontrolės tvarką, įmonės vadovo). Viešojo pirkimo komisija vykdo pirkimus taip pat tik gavusi rašytinį direktoriaus pavedimą. Įmonėje yra sudaryta nuolatinė Komisija viešiesiems pirkimams atlikti. Jos sudėtis yra patvirtinama direktoriaus įsakymu ir ją sudaro penki įmonės darbuotojai, kurie yra rotuojami. Ši komisija yra sudaryta Įmonės direktoriaus 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. 32 (paskutinį kartą pildytas ir keistas 2016 m. vasario 29 dieną). Komisija veikia pagal direktoriaus 2015 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. 47 patvirtintą Viešųjų pirkimų komisijos reglamentą. Reglamente yra nustatomi veiklos principai, numatomos Komisijos teisės ir pareigos, įtvirtintas reikalavimas komisijos nariams ir ekspertams pasirašyti nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą, pridėtos tokių pasižadėjimų formos. Pastebėtina, jog visi vidaus teisės aktai, reglamentuojantys viešųjų pirkimų atlikimą Įmonėje, keičiantis teisiniam reglamentavimui, yra nuolat peržiūrimi bei atnaujinami.

Viešųjų pirkimų procesą reglamentuoja UAB „Ukmergės šiluma“ supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės (toliau – Taisyklės), (galiojusios iki 2017 m. liepos 11 d.), kurios taikomos mažos vertės ir supaprastintų pirkimų atveju. Taisyklės nustato mažos vertės bei supaprastintų pirkimų būdus ir juos detalios aprašo, numato pirkimų skelbimo tvarką, pirkimo dokumentų rengimą, paaikškinimą ir teikimą, reglamentuoja techninei specifikacijai ir reikalavimams tiekėjų kvalifikacijai keliamas sąlygas bei nustatymo tvarką, pasiūlymų nagrinėjimo ir vertinimo procesą, preliminarosios ir pagrindinės pirkimo sutarčių sudarymą bei informacijos apie šias procedūras teikimą visuomenei. Šis vidaus teisės aktas apibrėžia pagrindines sąvokas, nurodo principus, kuriais turi vadovautis Komisijos pirmininkas, nariai bei ekspertai. Taip pat Įmonėje yra parengtos Viešųjų pirkimų organizavimo tvarka, bei Sutarčių sudarymo, vykdymo, vykdymo kontrolės tvarkos aprašas. Rengiant aukščiau nurodytus dokumentus vadovaujamosi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų tarnybos specialistų parengtomis Perkančiųjų organizacijų viešųjų pirkimų organizavimo bei vidaus kontrolės rekomendacijomis.

Prieš pradėdant vykdyti viešąjį pirkimą, pirkimo iniciatorius ar pirkimo organizatorius atlieka rinkos tyrimą – kokybinės ir kiekybinės informacijos apie realių bei potencialių prekių, paslaugų ir

darbų pasiūlą (tiekęjus, jų tiekiamas prekes, teikiamas paslaugas ir atliekamus darbus, užimamą rinkos dalį, kainas ir pan.), taip pat vadovaujasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų tarnybos specialistų parengtomis Smulkiojo ir vidutinio verslo subjektų skatinimo dalyvauti viešuosiuose pirkimuose rekomendacijomis.

Įmonė, vykdydama Viešųjų pirkimų įstatymą ir siekdama kuo didesnio skaidrumo ir viešumo, informaciją apie Įmonės viešuosius pirkimus skelbia internetinėje svetainėje www.ukmergessiluma.lt rubrikoje „Viešieji pirkimai“ Informacija skelbiama tinklapyje yra išsami, teisinga ir nuolatos atnaujinama.

Apibendrinant, galima teigti, kad, nors viešieji pirkimai yra sritis, kurioje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra didelė, Įmonė imasi visų priemonių, kad šią tikimybę kuo labiau sumažintų ir šiuo metu viešųjų pirkimų srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.

Kiti korupcijos pasireiškimo rizikos veiksniai ir priemonės, kurių imasi Įmonė korupcijos pasireiškimo tikimybei mažinti

Įmonė yra uždaroji akcinė bendrovė, pelno siekiantis juridinis asmuo. Įmonė savo lėšas ir valdomą turtą naudoja ekonomiškai, rezultatyviai, skaidriai ir pagal paskirtį. Reikalingas prekes, paslaugas bei darbus įsigyja racionaliai naudodama tam skirtas lėšas. Įmonėje vykdoma visų finansinių srautų kontrolė. Kiekvienais metais yra atliekamas Įmonės veiklos, įskaitant ir lėšų panaudojimą, auditas. Įmonėje veikia trijų rūšių finansų kontrolė: išankstinė, einamoji ir paskesnioji. Išankstinė finansų kontrolė yra taikoma priimant ar atmetant sprendimus susijusius su finansinių išteklių, turto naudojimu, įsipareigojimais tretiesiems asmenims. Šie sprendimai yra priimami tik tuomet, kai juos patvirtina už kontrolę atsakingi darbuotojai. Einamoji finansų kontrolė yra atliekama po tam tikro sprendimo, susijusio su lėšų ir materialiuju, nematerialiuju ir finansinių vertybių naudojimu. Einamąją kontrolę siekiama užtikrinti, kad tinkamai ir laiku būtų vykdomi Įmonės vadovo sprendimai, yra kontroliuojami tarpiniai terminai ir sprendimo vykdymo tarpiniai rezultatai. Paskesnioji finansų kontrolė yra atliekama po sprendimų dėl turto naudojimo ir įsipareigojimų tretiesiems asmenims vykdymo, kurios metu tikrinama, kaip yra atlikti veiksmai. Paskesniosios kontrolės negali vykdyti tas pats darbuotojas, kuris yra atsakingas ir už išankstinę finansų kontrolę.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Ukmergės rajono savivaldybės 2015-2017 m. Korupcijos prevencijos programos, patvirtintos Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2014 m. spalio 30 d. sprendimu Nr. 7-246, 6 p., Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2016-05-31 rašte Nr. 4-01-4376 „Dėl Ukmergės rajono savivaldybės korupcijos rizikos analizės“ nurodytas rekomendacijas bei pasiūlymus bei siekiant informuoti visuomenę bei miesto ir rajono bendruomenes apie Įmonės veiklą informacija apie Įmonės veiklą nuolat teikiama viešai. Nuolat rengiami Įmonės pranešimai spaudai, visuomenė išsamiai informuojama apie Įmonės nuveiktus darbus, aktualias problemas, priimamus sprendimus ir jų motyvus. Įmonės interneto svetainėje skelbiamos naujienos, susijusios su Įmonės veikla. Įmonė, siekdama užtikrinti korupcijos prevencijos priemones savo internetinėje svetainėje yra sukūrusi atskirą skiltį „Korupcijos prevencija“.

Apibendrinant išvadą, remiantis Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytais kriterijais bei įvertinus priemones, kurių Įmonė imasi, siekdama šią tikimybę mažinti, galima teigti, kad Įmonės veikloje ir išskirtoje bei išanalizuotoje rizikingiausioje veiklos srityje, korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.

Pridedama Įmonės veiklos sričių analizės lentelė.

UAB „Ukmergės šiluma“ veiklos sričių analizės lentelė

Jstaigos veiklos sritys	Jstaigos veiklos srities aktualumą antikorupcinio požiūriu lemiantys kriterijai (Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 ir 5 dalys)												
	Pagrindiniai kriterijai							Papildomi kriterijai					
	Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika	Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas	Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti	Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu	Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo	Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija	Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų	valstybės ar savivaldybės įstaigos darbuotojus ar jų priimamus sprendimus	Išaiškinta korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų kitose panašias funkcijas atliekančiose valstybės ar savivaldybių įstaigose	Tobulintina valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos priežiūros sistema	Primami sprendimai yra susiję su materialine ar kitokia interesanto nauda	Nustatyti galiojančios tvarkos normų pažeidimai (pavyzdžiui, skirstant biudžeto lėšas, teikiant užsakymus bei priimant kitus sprendimus)	Valstybės ar savivaldybės įstaiga yra savarankiškas biudžetinių asignavimų valdytojas
	institucijos nustatė šios valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos pažeidimų	Gauta kitos informacijos apie valstybės ar savivaldybės įstaigos veikloje egzistuojančias korupcijos apraiškas											
Viešųjų pirkimų vykdymas	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-